

Agentschap NL
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Evaluatie 'Subsidieregeling energiebesparing huishoudens met lage inkomens' (TELI)

>> *Als het gaat om energie en klimaat*

*Jan Uitzinger en Erica Derijcke
(Onderzoek uitgevoerd in opdracht van VROM / DGW
Amsterdam, januari 2007)*

TELI

In het kader van de Subsidieregeling Energiebesparing huishoudens met Lage Inkomens (TELI) zijn sinds 2002 vier tenders uitgeschreven. De subsidieregeling vormde de eerste jaren een aanvulling op de Energie Premie Regeling (EPR). Veel huishoudens met lage inkomens konden geen gebruik maken van de EPR omdat de gesubsidieerde maatregelen voor hen financieel onbereikbaar waren. Vanuit de Tweede Kamer is daarom het verzoek gekomen een regeling op te zetten die juist deze doelgroep zou bereiken. Op die manier zou de opbrengst van de Regulerende Energie Belasting (REB) kunnen worden teruggeluisd naar de een doelgroep in de samenleving die het goed kan gebruiken.

Het doel van de TELI subsidieregeling is tweeledig: reductie van de CO₂ emissie en lastenverlichting bij huishoudens met lage inkomens.

Doel van de studie

IVAM heeft de TELI subsidieregeling in opdracht van VROM geëvalueerd. Met de evaluatie werd beoogd om:

- het gevoerde beleid ten aanzien van TELI te verantwoorden aan de Tweede Kamer;
- te inventariseren wat er van de uitgevoerde projecten geleerd is;
- indien gewenst een vervolg op de TELI te kunnen formuleren.

Doelgroep

Om de doelgroep te benaderen is vaak gebruik gemaakt van bestanden van de sociale dienst of stadspasjes en dergelijke. Ook werden veel projecten uitgevoerd in specifieke wijken of buurten, waar relatief veel huishoudens uit de doelgroep wonen.

In totaal hebben aan de eerste drie tenders ongeveer 65.000 huishoudens deelgenomen. Daarvan kunnen 55.000 huishoudens tot de werkelijke doelgroep van huishoudens met een laag inkomen gerekend worden. De vierde tender bevond zich ten tijde van schrijven nog in de startfase en is dus niet meegenomen in de evaluatie.

Interventiemethodes

Om de CO₂ reductie doelstelling te halen is bij nagenoeg alle projecten een pakket energiebesparende voorzieningen ingezet (o.a. spaarlampen, radiatorfolie, tochtstrips). Bij de meeste projecten is het energiepakket aangevuld met een persoonlijk advies aan huis en was er de mogelijkheid om hulp te krijgen bij het aanbrengen van de voorzieningen. De besparingsadviezen hadden over het algemeen betrekking op de functies verwarming, warm tapwater, koken, verlichting, koelen en wassen / drogen.

Resultaten

Gemiddeld besparen de deelnemende huishoudens jaarlijks ongeveer 200 kWh en 110 m³ aardgas. Daarmee wordt een lastenverlichting van €95,- per jaar bereikt. Dankzij deze energiebesparing wordt jaarlijks per huishouden ongeveer 325 kg CO₂ uitstoot vermeden. Vergeleken met andere energiebesparende maatregelen en de inzet van duurzame energie is TELI met €45,- per ton CO₂ kosteneffectief. De subsidie-efficiency van bijvoorbeeld wind op land bedraagt ongeveer €200,- per ton CO₂. Gezien het geringe aantal projecten en de sterk wisselende inhoud van de eindrapporten moeten de resultaten met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de TELI subsidie goed is besteed. Om een aantal redenen wordt met de TELI projecten effectief CO₂ bespaard. Ten eerste zijn de voorzieningen over het algemeen niet duur, gemiddeld slechts €40,- per huishouden, en zijn de gedragsveranderingen 'gratis'. Verder is het aannemelijk dat de gedragsveranderingen blijvend van aard zijn. Ongeveer een kwart van de energiebesparing is tot stand gekomen door gedragsveranderingen. De belangrijkste reden van dit succes is dat het hier gaat om huishoudens die zich zelf hebben aangemeld om mee te doen aan het project. Bovendien gaat het om huishoudens die het bespaarde geld goed kunnen gebruiken. Een ander belangrijk aspect is dat in de TELI projecten het aanbrengen van voorzieningen is gecombineerd met het geven van gedragsadviezen. Wanneer men thuis (op eigen verzoek) tochtstrips, spaarlampen, radiatorfolie en dergelijke gratis krijgt aangebracht, zal een advies in een betere voedingsbodem vallen. Al met al kan worden geconcludeerd dat de randvoorwaarden voor gedragsveranderingen optimaal zijn gebleken in de TELI projecten.

Informatiepunt Agentschap NL

U kunt bij het Informatiepunt Agentschap NL terecht voor al uw vragen - telefonisch en per e-mail. Wij zullen uw vragen zoveel mogelijk direct beantwoorden.

T: +31 (0) 88 602 92 00

bereikbaar van 9.00-12.00 en 14.00-16.00 uur

E: energie-go@agentschapnl.nl

Divisie NL Energie en Klimaat voert in opdracht van het ministerie van VROM het programma 'Energie & Gebouwde Omgeving' uit. Wij bieden professionele marktpartijen en overheden ondersteuning bij energiebesparing, duurzame energie en CO₂-reductie van de gebouwde omgeving.

Dit is een publicatie van:

Agentschap NL
NL Energie en Klimaat
Croeselaan 15
Postbus 8242 | 3503 RE Utrecht
T +31 (0) 88 602 70 00
www.agentschapnl.nl/gebiedsontwikkeling

© Agentschap NL | april 2010
Publicatie-nr. 2KPGA1006

Hoewel deze publicatie met de grootst mogelijke zorg is samengesteld kan Agentschap NL geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Agentschap NL is een agentschap van het ministerie van Economische Zaken. Agentschap NL voert beleid uit voor diverse ministeries als het gaat om duurzaamheid, innovatie en internationaal. Agentschap NL is hét aanspreekpunt voor bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Voor informatie en advies, financiering, netwerken en wet- en regelgeving.

De divisie NL Energie en Klimaat versterkt de samenleving door te werken aan de energie- en klimaatoplossingen van de toekomst.